

הבנת האמנות

פרספקטיבה/ תפיסת חלל

נכתב ונערך על ידי

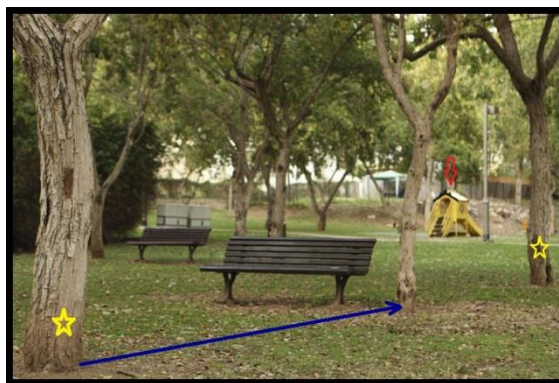
שירלי דולב – מורה לאמנות

פרספקטיבה

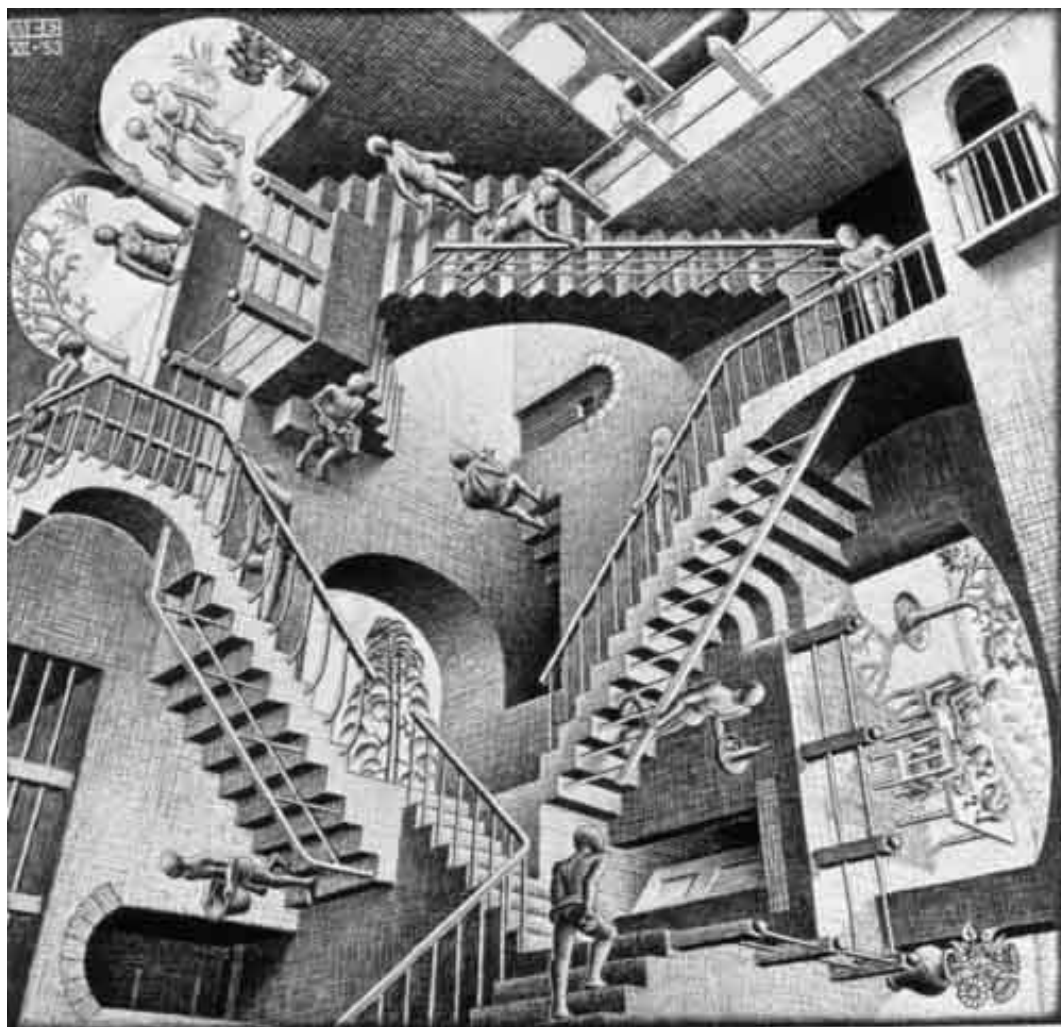
הגדרה:

פרספקטיבה היא אשליית הכניסה לעומק הנוצרת בציור דו ממדי.

דוגמאות:

פרספקטיבה

ראשית עלינו לבדוק את זווית הראייה או "נקודת המבט":

נקודת מבט

למה אנחנו צריכים להתחשב בנקודה בה הצייר עומד בעצם? כל עצם שאנו נצייר יראה שונה אם נביט עליו מכיוון וממרחק שונים. לכן, אם נצייר אלמנטים של כמה נקודות מבט בציור אחד, ובלי להתחשב בנקודת המבט של הצייר, אנו נבלבל את הצופה, ונהפוך את הציור ללא-הגיוני.

נקודות מבט

מעוף הציפור: הכל מנקודת מבט עליונה, ואילו הצלע **הצדדית** נבחרת על פי מיקומה בציור, במקרה הזה בחצי הימני של הציור.

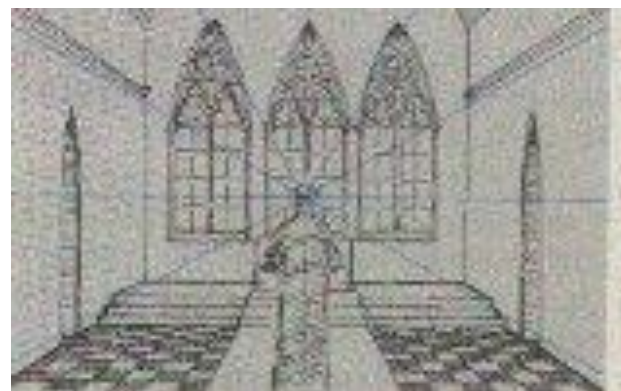

פרספקטיבה צדדית – ימנית: "קו החצי" המאונך של התמונה נמתח במקום מעט יותר ימני. לפיכך, כל עצם יוצב מימין לו יהיה בעל פרספקטיבה שמאלית, וכל אחד שיוצב משמאל לו יהיה בעל פרספקטיבה ימנית וכן הלאה... (הצלע העליונה \ תחתונה תיבחר ע"פ מיקומה בתמונה)

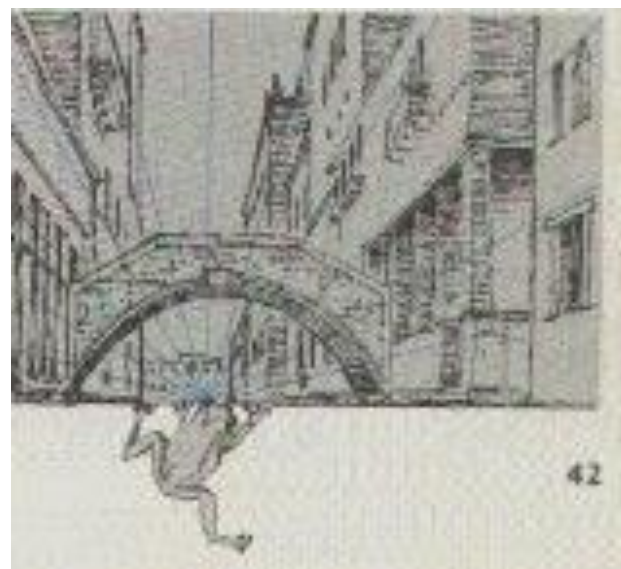

נקודות מבט

פרספקטיבה מרכזית: אילו נמתח צלב בדיוק ונחלק את התמונה לארבעה חלקים חופפים, בכל רבע תהיה פרספקטיבה משלו. רבע עליון-ימני בעל פרספקטיבה תחתונה ושמאלית וכן הלאה...

מבט הצפרדע: הכל מנקודת מבט תחתונה, ואילו הצלע **הצדדית** נבחרת על פי מיקומה בציור - בחצי הימני של הציור, או בחצי השמאלי.

נקודת מבט לפי סטנלי קובריק

<https://www.youtube.com/watch?v=N2yqw7qGrgU> •

• אסופת שוטים מכלל הסרטים של סטנלי קובריק המראות את השימוש בנק' מגוז

נקודות מבט

לפניכם 3 צילומים של מגדלי עזריאלי. מאיזו זווית ראייה צולמו המגדלים בכל אחת מהתמונות?

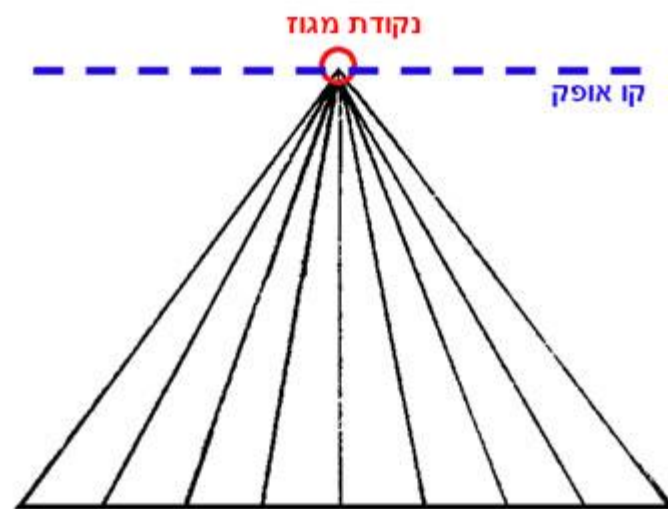

מאילו נקודות מבט צולם האייפון?

פרספקטיבה

קיימים שלושה סוגי פרספקטיבה שונות:
פרספקטיבה קווית/ מתמטית: שיטה זו מתבססת על האשליה האופטית שקווים מקבילים נתפסים בעין כמתקרבים זה אל זה כאשר מתבוננים בהם מתרחקים אל האופק. נקודת המפגש בין קווים אלו מכונה נקודת מגוז (המקום בו "נגוזים" הקווים)

פרספקטיבה קווית

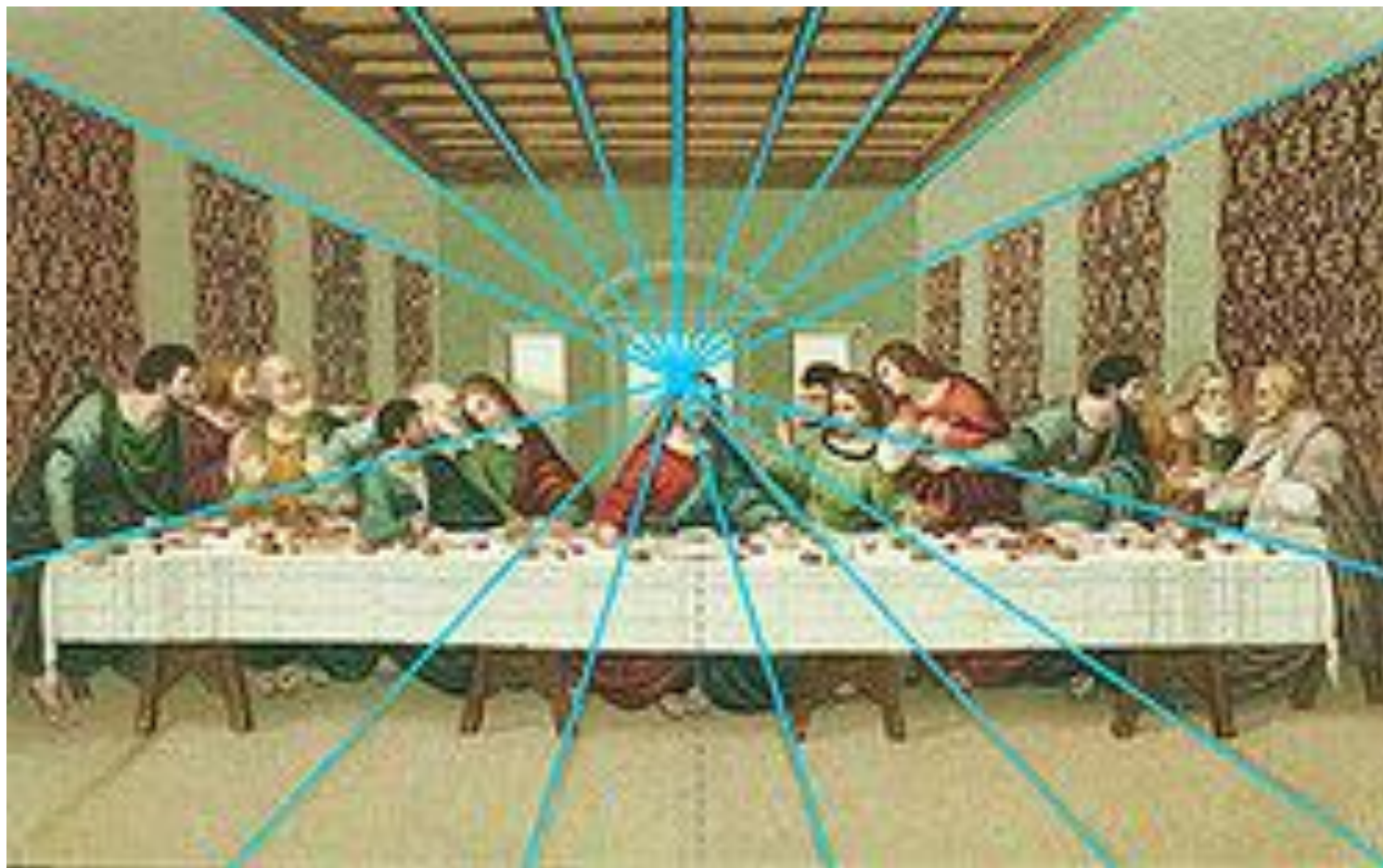
פרספקטיבה זו נוצרה במאה ה-15 בתקופת הרנסנס. היא מתבססת על מחקר מתמטי מדויק. למעשה היא מתבססת על שתי אשליות הקשורות במבנה העין של האדם:

שני קווים מקבילים העין רואה אותם כשהם הולכים ומתקרבים עד שנפגשים בנקודת המגוז הנמצאת על-פני האופק, בגובה עיני הצופה. למרות שהרוחב האמיתי נשאר זהה.

כל דבר שהוא קרוב נראה גדול. ככל שהוא מתרחק העין רואה אותו קטן יותר. אובייקטים מתרחקים יראו צפופים יותר.

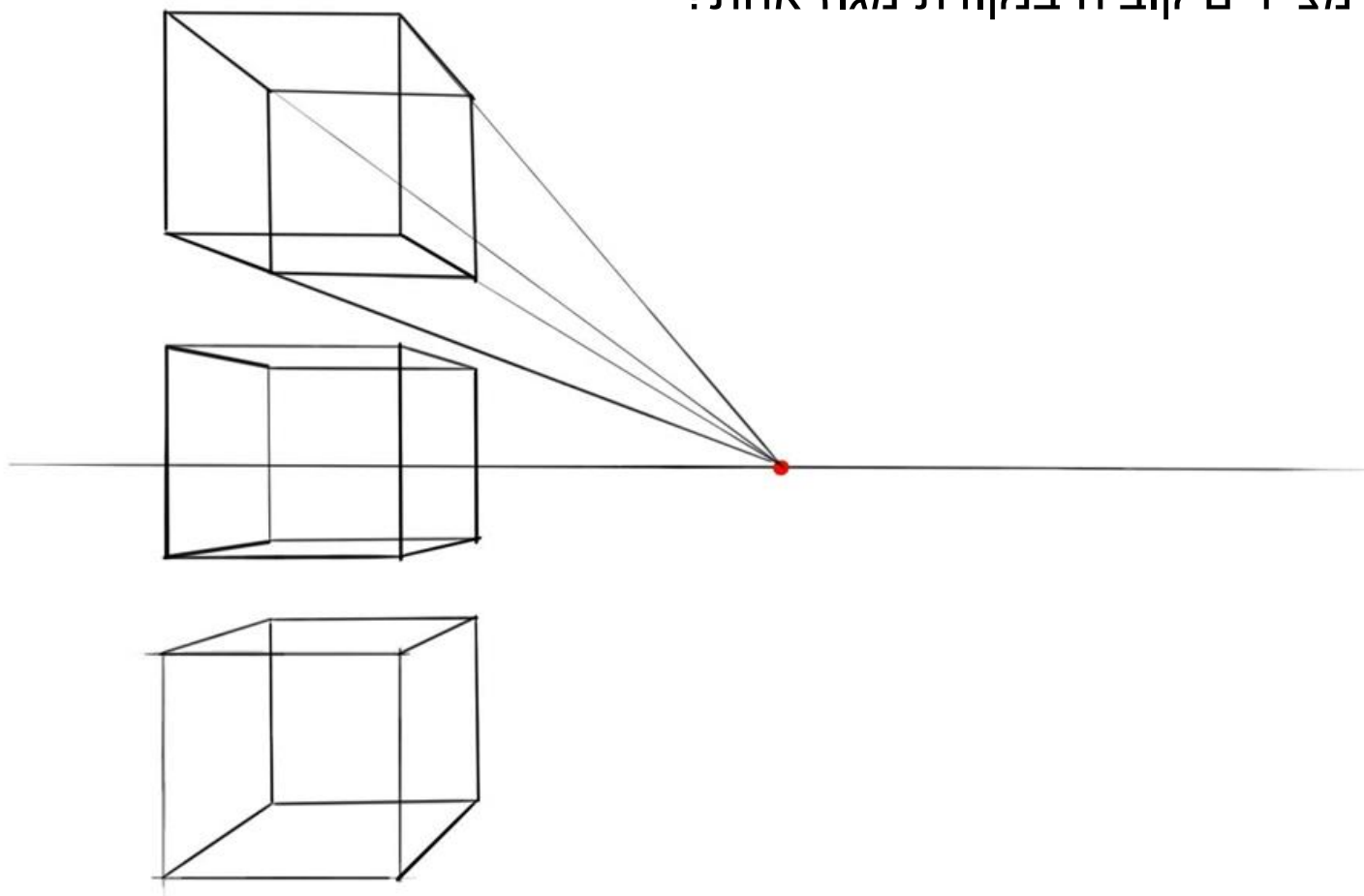
הפרספקטיבה המדעית מתארת את המציאות ללא תלות בחושים, ללא תלות בעיוותי ראייה ובמה שרואים בפועל, אלא באופן אובייקטיבי, המשווה ליצירה תוקף של תיעוד מהימן, היא מבוססת על נקודת ראות מרכזית וקבועה, שממנה נוצרת אשליה של התרחקות כלפי העומק. המסגרת המדעית נבנית כך שהקווים האופקיים אינם במרחקים שווים, וככל שמתרחקים הם נעשים צפופים יותר (עד קו האופק) לעומת זאת הקווים המגיעים לנקודת המגוז מקו הבסיס הם במרחקים קבועים.

פרספקטיבה קווית

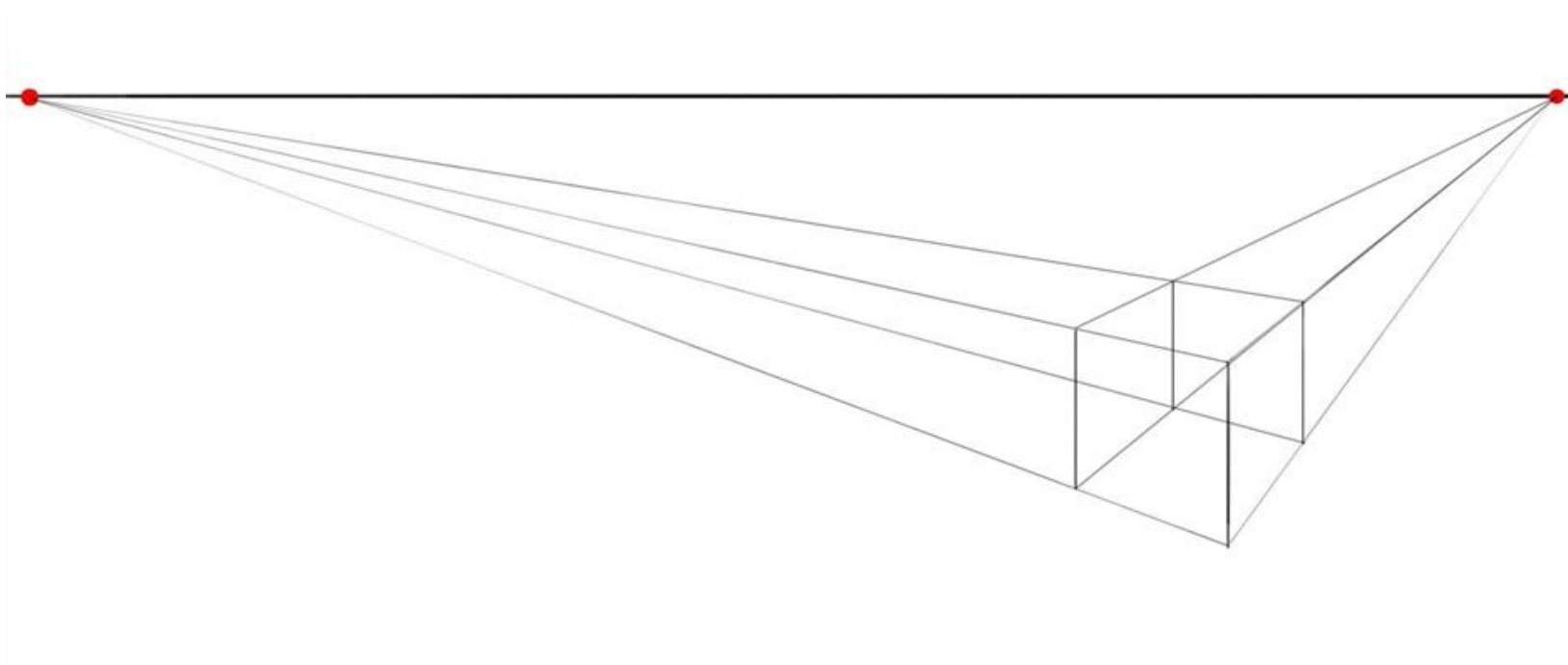
נקודות מגוז

מה קורה כאשר מציירים קוביה בנקודת מגוז אחת?

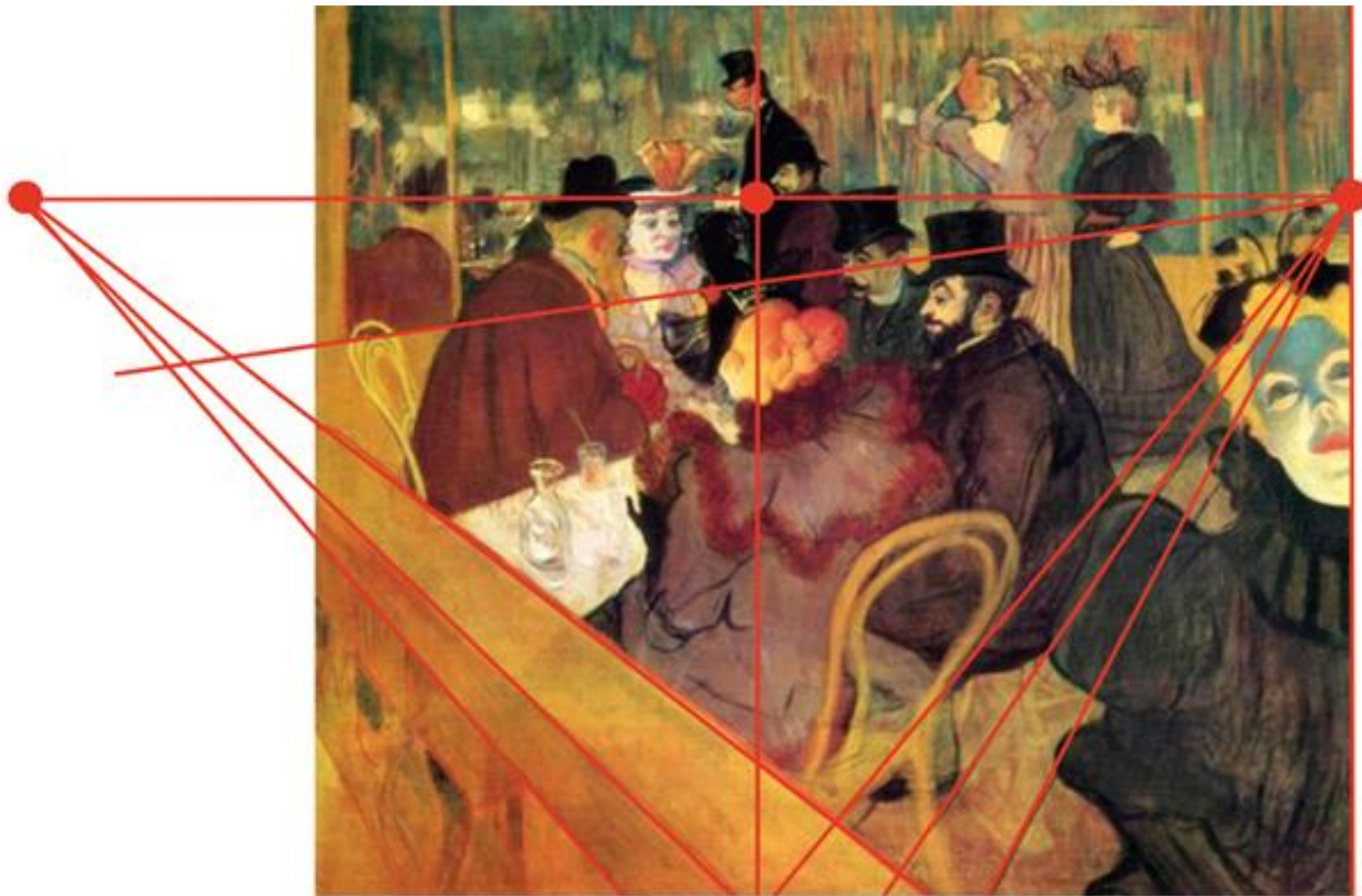

נקודות מגוז

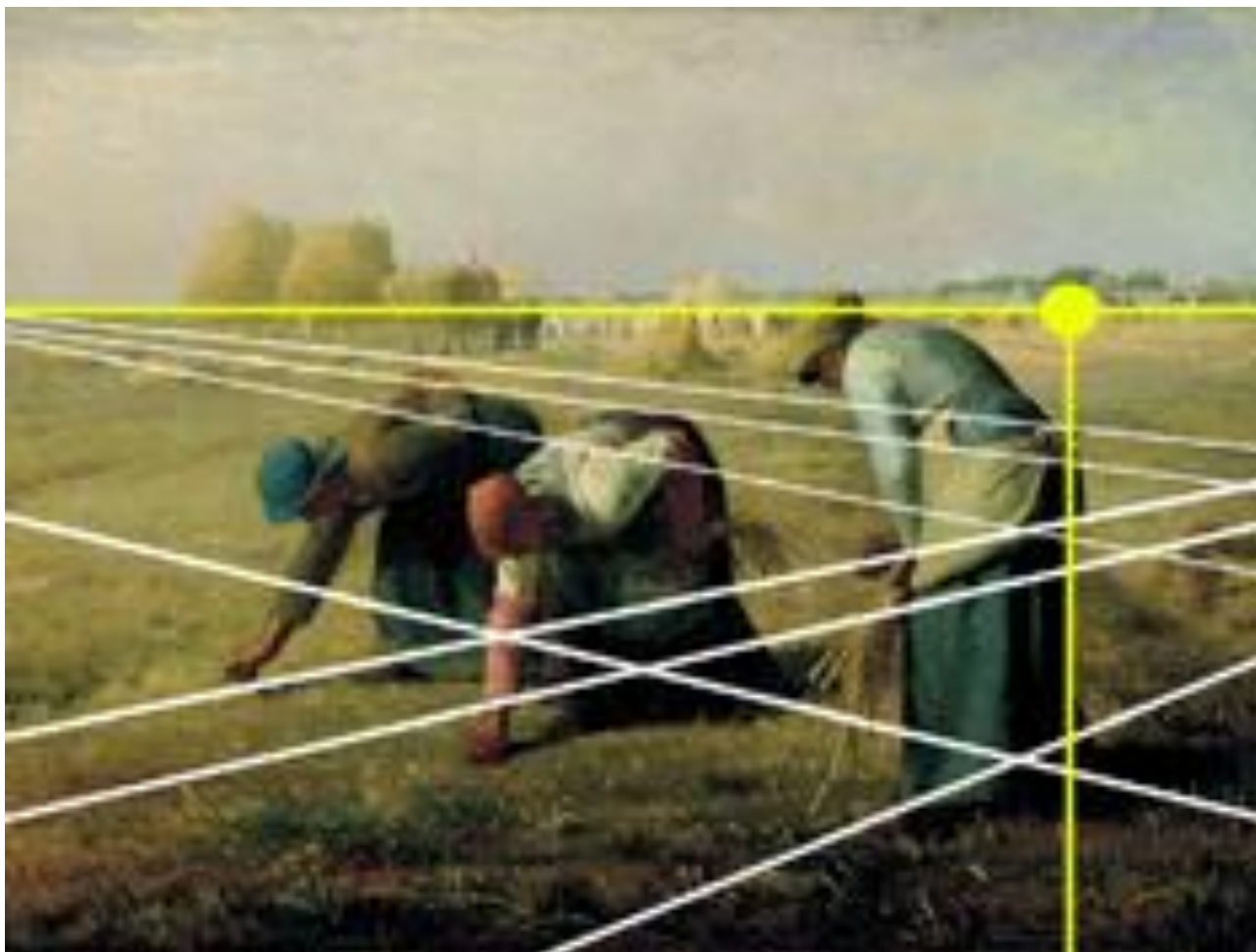
אבל מה קורה כאשר מציירים קוביה בשתי נקודות מגוז? או יותר

נקודות מגוז

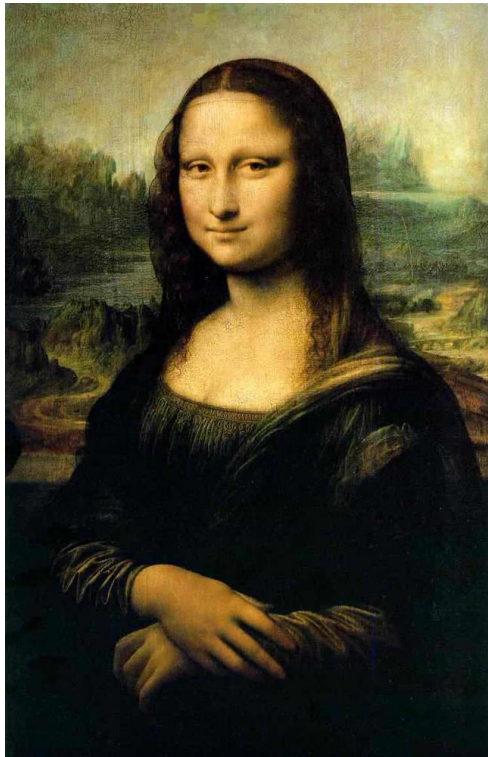

נקודות מגוז

פרספקטיבה אווירית

פרספקטיבה אווירית: מתבססת על התחושה כי האובייקטים מיטשטשים ככל שהם מתרחקים מהצופה, כאילו שכבת אוויר, ההולכת וגדלה ככל שגדל המרחק, יוצרת טשטוש.

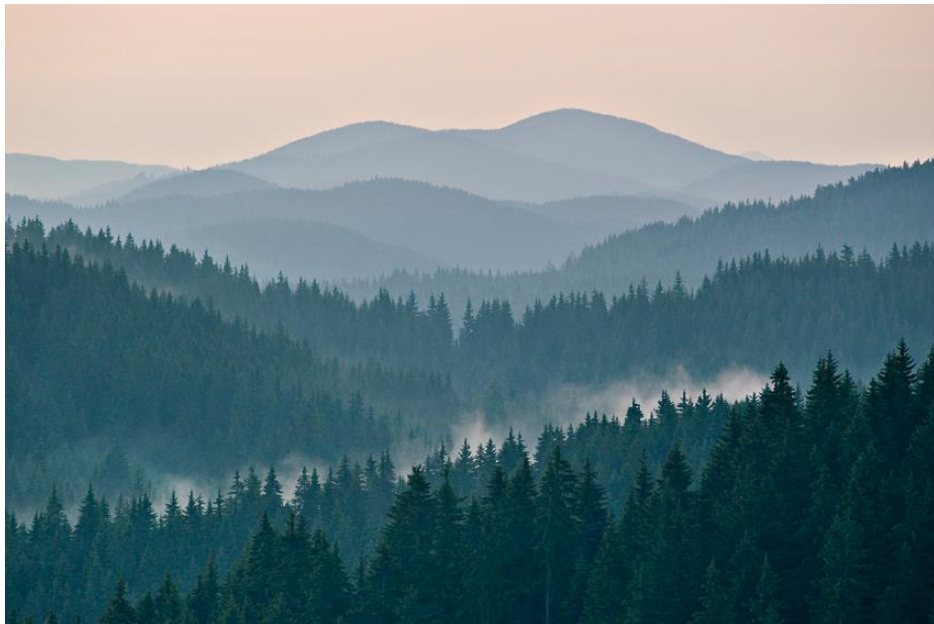

פרספקטיבה אווירית מכונה גם "פרספקטיבה אטמוספירית".

זהו אמצעי להשגת אשליה של עומק באמצעות סולם גוונים המחקים את האפקטים של האטמוספירה על צבעים הנמצאים במרחקים שונים מעין הצופה.

המונח פרספקטיבה אווירית הומצא ע"י ליאונרדו דה וינצ'י. במסגרת מחקריו הבחין ליאונרדו בתופעה מסוימת המתרחשת בטבע, ובהשפעתה על הדרך שבה אנו רואים אותו. הוא טען כי האוויר אינו שקוף ומכיוון שכך הוא צבעוני. ככל שהמרחק שבו נמצאים עצמים מסוימים מעינינו גדול יותר, כך הם נראים לנו מטושטשים יותר, עטופים במעין "מסך עשן" כחלחל סגלגל.

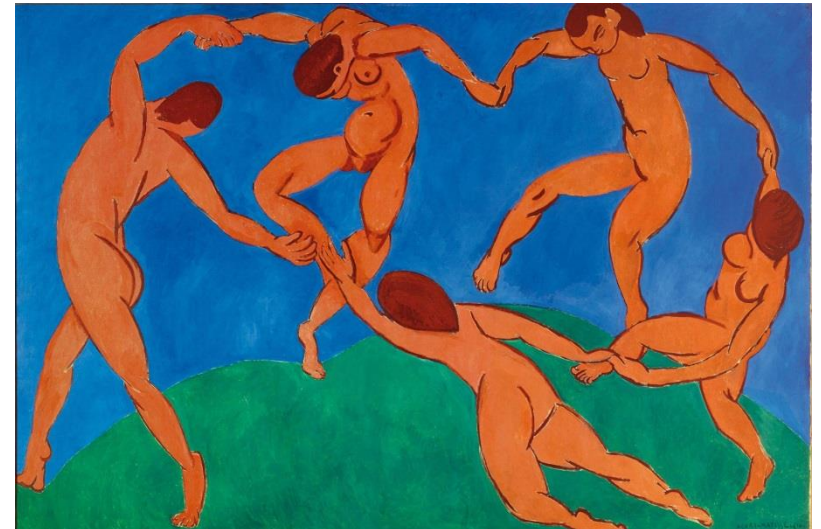
פרספקטיבה אווירית

פרספקטיבה צבעונית

פרספקטיבה צבעונית: מתבססת על התחושה כי ככל שהאובייקטים קרובים יותר אל הצופה, הצבעים נראים כהים, חמים וחזקים יותר.

קיימת מסורת הטוענת כי כשאנו מתבוננים במשטח צבעוני כלשהו, **הצבעים החמים** שבו נוטים "להתקדם" ולהיראות לנו "קרובים" יותר, ואילו **צבעים קרים** נוטים להתפס על-ידינו כ"רחוקים" יותר. כל זאת למרות העובדה ששתי קבוצות הצבעים מצוירות על פני מישור זהה ובמציאות הן קרובות אלינו במידה שווה.

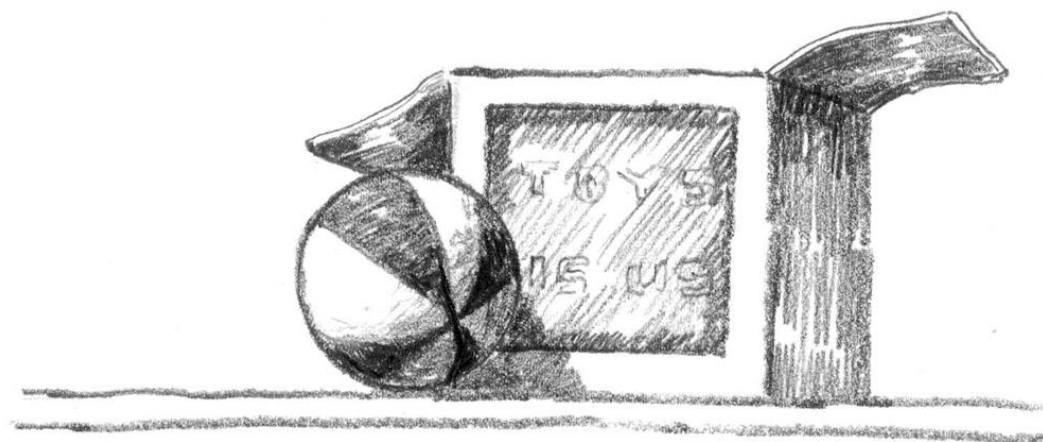
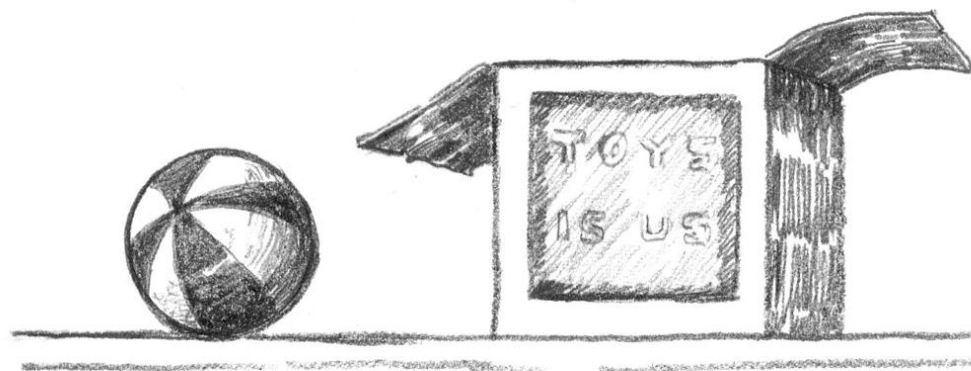
פרספקטיבה

ישנם כמה מאפיינים משותפים לכל סוגי הפרספקטיבה:
יחסי גודל – אובייקטים קטנים נתפסים כרחוקים יותר מאובייקטים גדולים.
הסתרה – אובייקטים המסתירים אובייקטים אחרים נתפסים כעומדים לפניהם.
יחסי גובה – אובייקטים הניצבים גבוה על הבד נתפסים כרחוקים.

יחסי גודל

הסתרה

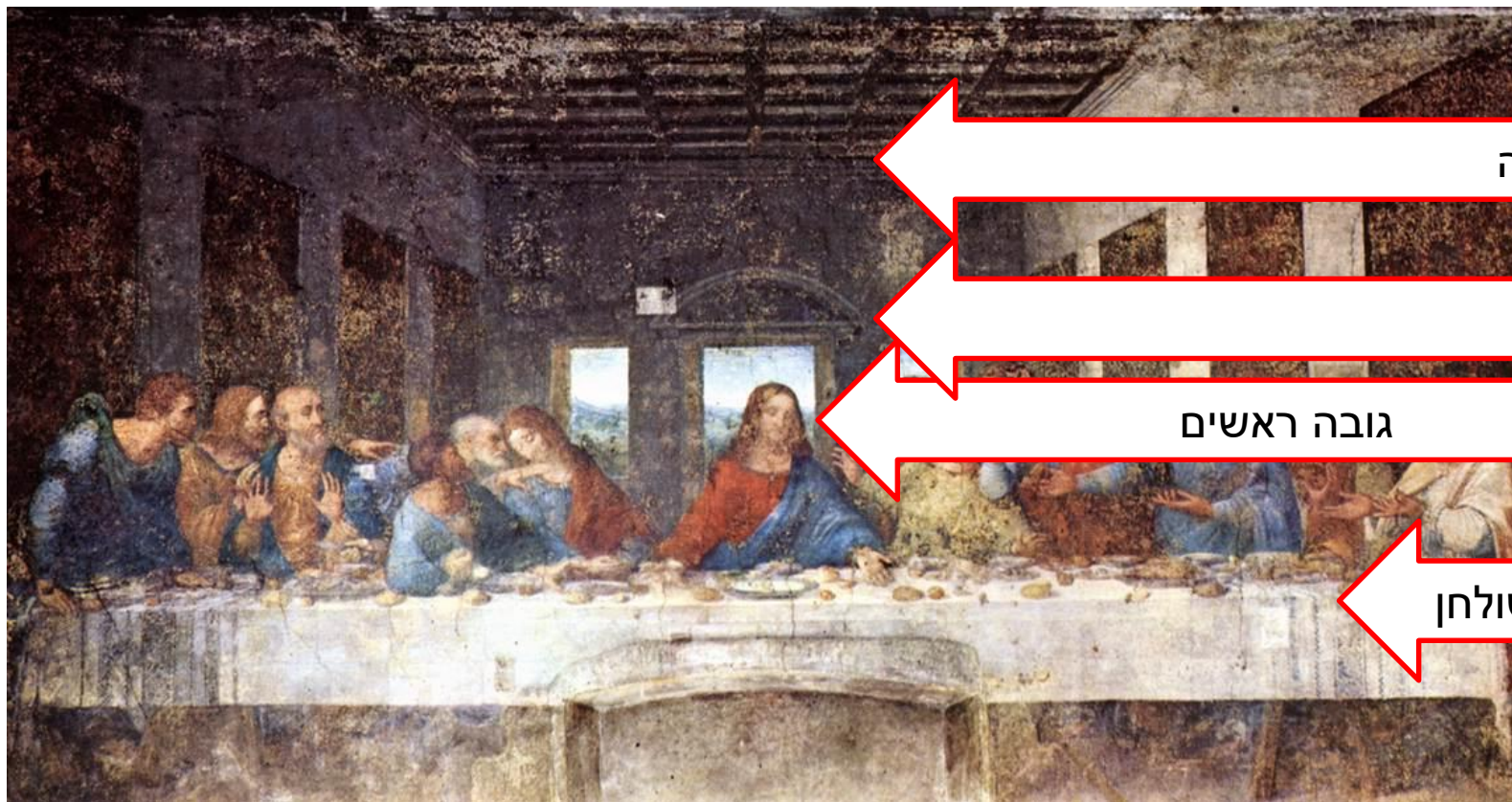
הסתרה

הקצרה

יחסי גובה

גובה תקרה

גובה חלון

גובה ראשים

גובה השולחן

פרספקטיבה מושגית

פרספקטיבה שטוחה

